

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal  
Postbus 20018  
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum 3 december 2025

Betreft Beleidsreactie advies Onderwijsraad 'Armoede en Onderwijs'

**Middelbaar Beroeps Onderwijs**

Rijnstraat 50  
Den Haag  
Postbus 16375  
2500 BJ Den Haag  
[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

**Contactpersoon**

**Onze referentie**

54931606

Conform het verzoek van de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 24 april 2025<sup>1</sup> sturen wij uw Kamer hierbij een reactie op het advies van de Onderwijsraad 'Armoede en onderwijs' van 16 april 2025.

De Onderwijsraad adviseert om de toegankelijkheid van het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) te vergroten voor jongeren die opgroeien in armoede. De Onderwijsraad constateert dat de schoolkosten in het vo, en vooral het mbo, hoog zijn. De Raad adviseert het Rijk en onderwijsinstellingen om deze financiële

---

<sup>1</sup> Kenmerk 2025D18939

drempels voor leerlingen en studenten weg te nemen. Daarnaast pleit de Onderwijsraad ervoor de ondersteuning van jongeren in armoede te versterken. Ten slotte roept de Raad gemeenten op om hun verantwoordelijkheid te pakken in de ondersteuning van jongeren in armoede, en om vo- en mbo-instellingen meer te betrekken bij lokale overleggen.

**Onze referentie**  
54931606

We danken de Onderwijsraad voor dit advies. Alle kinderen en jongeren in Nederland moeten laagdrempelige toegang hebben tot kwalitatief goed onderwijs. Het is essentieel dat financiële drempels zoveel mogelijk worden weggenomen, zodat kinderen en jongeren die opgroeien in armoede dezelfde kansen krijgen om zich op school te ontwikkelen en hun talenten te ontplooien.

In deze brief zullen we ingaan op de volgende thema's:

1. Een reflectie op het advies van de Onderwijsraad dat betrekking heeft op de financiële toegankelijkheid van het mbo.
2. Informatie over de financiële situatie van mbo-studenten, uitgesplitst naar minderjarige en meerderjarige studenten. Conform de toezegging van 11 december 2024<sup>2</sup>.
3. Het deel van het advies van de Onderwijsraad dat betrekking heeft op armoede onder leerlingen in het vo.

## **1. Mbo**

### *Advies van de Onderwijsraad*

De Onderwijsraad geeft in haar advies aan dat de hoge schoolkosten voor mbo-studenten aanzienlijke financiële drempels kunnen opwerpen voor de toegankelijkheid van het onderwijs. Deze kosten kunnen er volgens de Onderwijsraad direct toe leiden dat bepaalde groepen studenten geen toegang hebben tot onderwijs en kunnen er indirect toe leiden dat hun studievoortgang wordt belemmerd door financiële stress, schaamte of uitsluiting. Om die reden adviseert de Onderwijsraad om onderwijs ten minste voor alle kwalificatieplichtige studenten<sup>3</sup> kosteloos toegankelijk te maken, maar nog liever voor alle studenten tot aan de startkwalificatie<sup>4</sup>. Daarnaast noemt de Onderwijsraad ook alle minderjarige studenten (met of zonder startkwalificatie) als mogelijke doelgroep voor volledig kosteloos onderwijs.

Wij waarderen dat de Onderwijsraad deze kant van de financiële toegankelijkheid in het advies *Armoede en Onderwijs* nadrukkelijk belicht en daarmee een belangrijk inzicht toevoegt aan het bredere debat over gelijke kansen en het wegnemen van drempels om diploma's te kunnen behalen.

Wij vinden het essentieel dat het mbo toegankelijk is voor alle studenten, ongeacht hun financiële positie. Elke jongere moet een opleiding kunnen volgen die past bij zijn/haar talenten, zonder dat financiële drempels daarin een rol spelen. Financiële problemen verhogen het risico op financiële stress en op voortijdig schoolverlaten, terwijl juist het behalen van een startkwalificatie cruciaal is voor een eerlijke kans op werk en volwaardige deelname aan de samenleving.

---

<sup>2</sup> Kenmerk TZ202412-086

<sup>3</sup> Dit betreft alle minderjarige studenten die nog niet in het bezit zijn van een startkwalificatie en dus leerplichtig zijn.

<sup>4</sup> Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo-, vwo- of mbo-niveau 2.

Mbo-studenten bevinden zich financieel in een tussenpositie. Zij worden noch behandeld als leerlingen in het vo, noch als studenten in het hbo of wo. Anders dan leerlingen in het vo moeten mbo-studenten zelf schoolboeken en digitale licenties betalen. Daarnaast krijgen mbo-studenten vaak te maken met aanvullende kosten voor onderwijsbenodigdheden (zoals werkkleding, veiligheidsschoenen of een laptop met bijzondere specificaties) en voor externe examens en certificaten (zoals veiligheidscertificaten). Deze kosten verschillen sterk per opleiding en leerjaar. In vergelijking met hbo- en wo-studenten worden mbo-studenten geconfronteerd met hogere schoolkosten<sup>5</sup>. De verschillende groepen studenten zijn niet één op één met elkaar te vergelijken. Minderjarige mbo-studenten betalen bijvoorbeeld geen les- of cursusgeld en hebben geen recht op studiefinanciering, terwijl minderjarige hbo- en wo-studenten wel collegegeld betalen en studiefinanciering ontvangen. Meerderjarige mbo-studenten betalen wel les- of cursusgeld en hebben recht op studiefinanciering (voor niveau 1 en 2 in de vorm van een gift) net als hbo- en wo-studenten.

Het is daarom van belang dat keuzes aan de kostenkant, zoals het verminderen van schoolkosten of het afschaffen van les- en cursusgeld, in samenhang worden beschouwd met keuzes aan de inkomstenkant, zoals het gelijktrekken van verschillen in studiefinanciering. Uw Kamer heeft op 14 november 2025 een brief ontvangen over de verschillen in normbedragen studiefinanciering en restitutie les- en cursusgeld<sup>7</sup>.

**Voorbeeld schoolkosten: Sam, 16 jaar**

*Sam volgt de mbo-opleiding tot machinist. Voorafgaand aan het schooljaar schaft hij schoolboeken en digitale leermiddelen aan. Tijdens zijn eerste jaar ontvangt hij onverwacht een aanvullende factuur van de school voor verplichte cursussen en beroepsexamens die nodig zijn om stage te mogen lopen en bevoegd te worden in het beroep. Deze kosten bedragen €654. In het tweede jaar is dit opnieuw het geval, met een factuur van ruim €900.*

**Voorbeeld schoolkosten: Nora, 18 jaar**

*Nora volgt de mbo-opleiding bouwkunde en infra. De school schrijft een laptop voor met een minimale aanschafprijs van €899. Daarnaast betaalt ze in haar eerste jaar €690 voor schoolboeken en digitale licenties. Voor de veiligheidscursus en het bijbehorende examen komt daar €180 bij. Ook moet ze veiligheidsschoenen met stalen neuzen aanschaffen à €80.*

Uit het Nibud studentenonderzoek 2024, dat wij 1 september 2024 aan uw Kamer stuurden, blijkt dat een groot deel van mbo-studenten aangeeft (heel) makkelijk rond te kunnen komen. De groep is echter erg divers. Zo gaf 12% van de ondervraagde bol-studenten en 10% van de ondervraagde bbl-studenten aan moeilijk rond te kunnen komen. Van de minderjarige studenten gaf 5% aan moeilijk rond te kunnen komen. Dat een deel van de studenten niet goed kan rondkomen vinden wij zorgelijk. Daarnaast laat het onderzoek zien dat mbo-studenten financieel kwetsbaarder zijn dan studenten in

<sup>5</sup> Waar in deze brief wordt gesproken over schoolkosten gaat het om kosten voor onder meer schoolboeken, licenties, aanvullende onderwijsbenodigdheden en examens. Het les- en cursusgeld valt hier niet onder.

<sup>6</sup> Nibud Studentenonderzoek 2024

<sup>7</sup> Tweede Kamer, vergaderjaar 2025–2026, 24 724, nr. 249

het hbo/wo. Zij hebben meestal nog geen startkwalificatie en bevinden zich in een fase waarin financiële druk de kans op studiesucces kan verkleinen.

Onze referentie  
54931606

#### *Afschaffen schoolkosten*

De Onderwijsraad adviseert studeren volledig kosteloos te maken voor een aantal groepen mbo-studenten. Hiermee bedoelt de Onderwijsraad dat studenten niet hoeven te betalen voor het les- en cursusgeld, schoolboeken en digitale licenties, spullen voor persoonlijk gebruik (zoals veiligheidskleding) en voor examens en certificaten (bijvoorbeeld een veiligheidscertificaat).

De kosten voor spullen voor persoonlijk gebruik, externe examens en certificaten verschillen per opleiding en per mbo-instelling. We kunnen momenteel geen goede inschatting maken van deze kosten. Er kan wel een inschatting worden gemaakt van de kosten voor het vergoeden van schoolboeken en digitale licenties.

De kosten voor het gratis beschikbaar stellen van schoolboeken en digitale licenties in het mbo worden geschat op € 450 – € 650 per student per jaar. Ter vergelijking: in het vo is onder de Wet Gratis Schoolboeken circa € 450 per leerling per jaar beschikbaar. In het mbo liggen de kosten doorgaans hoger dan in het vo omdat opleidingen vaak specialistische boeken vereisen. Daarnaast liggen de kosten hoger in het eerste en tweede studiejaar omdat studenten dan boeken aanschaffen die meerdere jaren meegaan.

Tegelijkertijd is de leermiddelenmarkt voor het mbo kwetsbaar, waardoor marktverstoring kan leiden tot hogere kosten. De kosten hangen dus sterk af van de gekozen vorm en uitvoering van het gratis beschikbaar stellen van schoolboeken en licenties.

Op termijn zouden ontwikkelingen zoals investeringen in open en digitale leermiddelen de kosten mogelijk kunnen verlagen. Het Groeifondsprogramma Npuls, dat hier een bijdrage aan levert, loopt tot 2031.

Twee van de doelgroepen die de Onderwijsraad noemt zijn minderjarige mbo-studenten en alle mbo-studenten tot aan de startkwalificatie. Uitgaande van de bandbreedte van € 450 – € 650 per student per jaar, komen de totale kosten voor gratis schoolboeken en licenties voor alle minderjarige mbo-studenten op 75 tot 110 miljoen euro per jaar en voor alle mbo-studenten tot aan de startkwalificatie op 145 tot 210 miljoen euro per jaar. Het gratis maken van schoolboeken en licenties voor bepaalde groepen mbo-studenten is naar verwachting uitvoerbaar, bijvoorbeeld via de bekostiging voor scholen. Hiervoor zijn echter geen middelen beschikbaar.

Toenmalig minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Robbert Dijkgraaf heeft meermaals een oproep gedaan aan mbo-instellingen om de schoolkosten te beperken<sup>8</sup>. Daarnaast heeft OCW de afgelopen jaren samen met de MBO Raad en JOBmbo ingezet op het verminderen van financiële drempels om te studeren op het mbo. Dit heeft onder andere geleid tot het Servicedocument Schoolkosten waarin is vastgelegd welke kosten voor rekening komen van de school en welke kosten mogen worden opgelegd aan de student. Ook hebben mbo-instellingen een terugkoopregeling ingesteld voor boeken die niet voldoende intensief zijn gebruikt. Sinds studiejaar 2024-2025 ontvangen minderjarige mbo-studenten een tegemoetkoming van 60 euro voor schoolboeken en licenties. Bij financiële problemen kunnen zij steun krijgen via het Studentenfonds van hun school.

Met bovenstaande maatregelen wordt geprobeerd om de schoolkosten voor studenten te beperken.

---

<sup>8</sup> Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 31 524, nr. 538

### *Afschaffen les- en cursusgeld*

Naast het afschaffen van schoolkosten pleit de Onderwijsraad ook voor het afschaffen van les- en cursusgeld. Ook bij deze maatregel adviseert de Onderwijsraad om dit te doen voor alle studenten tot aan de startkwalificatie. Minderjarige mbo-studenten betalen geen les- of cursusgeld en zijn dus per definitie uitgesloten van deze maatregel.

De vraag is of het afschaffen van het lesgeld daadwerkelijk de financiële drempel verlaagt voor studenten in een financieel kwetsbare positie. Dit komt doordat de aanvullende beurs voor mbo-studenten een 'top-up' bevat die specifiek bedoeld is voor het lesgeld<sup>9</sup>. Voor vavo-studenten geldt eenzelfde systematiek binnen de tegemoetkoming scholieren<sup>10</sup>. Als het lesgeld vervalt, verdwijnt ook deze top-up, waardoor het totaalbedrag aan studiefinanciering dat deze studenten ontvangen daalt. Per saldo gaan studenten in een financieel kwetsbare situatie met een maximale aanvullende beurs er financieel dus niet op vooruit. Het directe voordeel van de maatregel komt hierdoor terecht bij studenten die geen recht hebben op een maximale aanvullende beurs, dus de groep die financieel minder kwetsbaar is. Daarmee staat de doeltreffendheid en doelmatigheid van deze maatregel voor de financiële positie van de mbo-student ter discussie.

Deze overwegingen laten zien dat het afschaffen van lesgeld geen maatregel is die specifiek voor het verbeteren van de financiële positie van mbo-studenten vanzelfsprekend voordelig of logisch is. Effecten moeten zorgvuldig tegen elkaar worden afgewogen en in samenhang worden gezien met aanpassingen in studiefinanciering.

Ten slotte is het van belang om goed te kijken naar de uitvoerbaarheid van de maatregel. In dit geval geldt dat een variant waarin het les- en cursusgeld afgeschaft zou moeten worden voor alle studenten zonder startkwalificatie het moeilijkst uitvoerbaar is. DUO zal in die gevallen immers moeten controleren of een student al een startkwalificatie heeft. Het afschaffen van het lesgeld voor de andere doelgroepen die de Onderwijsraad adviseert is relatief eenvoudiger om in te voeren. Het is daarnaast lastig om deze maatregel in te voeren omdat deze samenhangt met andere regelingen van DUO, zoals het toekennen van de aanvullende beurs. Bij invoering van deze maatregel moet rekening worden gehouden met gevolgen voor het gehele studiefinancieringssysteem. Dit maakt de implementatie complex. Definitieve uitspraken over de haalbaarheid kunnen pas gedaan worden nadat een uitvoeringstoets is uitgevoerd.

### *Excursies en studentenfondsen*

Daarnaast adviseert de Onderwijsraad om studenten toegang te geven tot excursies zonder betaalverplichting. In de huidige situatie betalen mbo-studenten vaak een vrijwillige bijdrage voor excursies. Deze zijn niet verplicht en zijn niet nodig om het diploma te behalen. Als een student niet mee wil of kan is de school verplicht om een gratis alternatief te regelen.

---

<sup>9</sup> Dit geldt niet voor bbl-studenten die cursusgeld betalen. Deze studenten ontvangen geen studiefinanciering en dus geen top-up.

<sup>10</sup> Meerderjarige vavo-studenten ontvangen in veel gevallen tegemoetkoming scholieren. Afhankelijk van het ouderlijk inkomen kunnen zij ook een aanvullende toelage ontvangen, waarin ook een bedrag zit voor het lesgeld. Dit wordt door DUO verrekend met het te betalen lesgeld. Vavo-studenten die deeltijdonderwijs volgen, kunnen een tegemoetkoming deeltijders ontvangen. Daarin zit ook een bedrag voor het cursusgeld.

Wij begrijpen de intentie van de Onderwijsraad. Wij voorzien echter dat dit ofwel leidt tot een vershraling van het excursie-aanbod van mbo-instellingen, ofwel zal leiden tot hoge extra kosten. Momenteel kunnen we geen goede schatting maken van deze kosten.

Onze referentie  
54931606

De Onderwijsraad noemt in haar advies ook het mbo-studentenfonds. Zij constateert dat dit een waardevol fonds is, maar ziet ook beperkingen in de opzet hiervan. De Onderwijsraad pleit daarom voor een onderwijskansenbudget in het mbo, net als in het vo. Het mbo-studentenfonds wordt verdeeld over de mbo-instellingen volgens de lumpsum-verdeling<sup>11</sup>, terwijl het onderwijskansenbudget in het vo afhankelijk is van een aantal indicatoren, waaronder het opleidingsniveau en herkomst van de ouders. De werking van het mbo-studentenfonds is onderzocht in het kader van de wetsevaluatie van de Wet rechtspositie en rechtsbescherming van mbo-studenten. We verwachten deze evaluatie eind dit jaar naar uw Kamer te sturen.

## 2. Cijfers financiële situatie minderjarige mbo-studenten (toezegging 2024)

Conform een toezegging in het commissiedebat over het MBO van 11 december 2024 informeren wij uw Kamer hierbij ook over de financiële situatie van mbo-studenten, uitgesplitst naar minder- en meerderjarige studenten.

Het Nibud Studentenonderzoek uit 2024<sup>12</sup> biedt inzicht in de financiële positie van mbo-studenten, uitgesplitst naar verschillende leeftijdscategorieën en leerwegen. In de tabel hieronder zijn de uitkomsten, indien beschikbaar<sup>13</sup>, weergegeven voor verschillende leeftijdscategorieën. Daaruit blijkt dat minderjarige mbo-studenten veel minder vaak aangeven (heel) moeilijk rond te komen dan meerderjarige mbo-studenten. Ook zien we dat de inkomsten en uitgaven van minderjarige mbo-studenten een stuk lager zijn dan van meerderjarige mbo-studenten. Dit is ook logisch, omdat minderjarige mbo-studenten geen recht hebben op de basisbeurs, aanvullende beurs en studielening en ook geen lesgeld hoeven te betalen.

|                                            | 16-17 jaar |        | 18 - 20 jaar   |         | 21-29 jaar     |         |
|--------------------------------------------|------------|--------|----------------|---------|----------------|---------|
|                                            | bol        | bbl    | bol            | bbl     | bol            | bbl     |
| <b>Inkomsten</b>                           |            |        |                |         |                |         |
| Totaal besteedbaar inkomen                 | € 425      | € 580  | € 872          | € 1.235 | € 1.301        | € 1.812 |
| Waarvan:                                   |            |        |                |         |                |         |
| Bijdrage ouders <sup>14</sup>              | € 61       | -      | € 91           | -       | € 101          | -       |
| Bijbaan <sup>15</sup>                      | € 220      | € 494  | € 366          | € 1.127 | € 613          | € 1.658 |
| Basisbeurs<br>- thuiswonend<br>- uitwonend | n.v.t.     | n.v.t. | € 100<br>€ 326 | n.v.t.  | € 100<br>€ 326 | n.v.t.  |
| Aanvullende beurs                          | n.v.t.     | n.v.t. | € 304          | n.v.t.  | € 361          | n.v.t.  |
| Lening                                     | n.v.t.     | n.v.t. | -              | n.v.t.  | -              | n.v.t.  |

<sup>11</sup> In de lumpsumverdeling wordt rekening gehouden met het aantal studenten op entree-niveau en niveau 2. Deze groep mbo-studenten is volgens het Nibud Studentenonderzoek 2024 financieel kwetsbaar.

<sup>12</sup> Nibud Studentenonderzoek 2024

<sup>13</sup> In het Studentenonderzoek zijn niet alle inkomsten en uitgaven uitgesplitst naar leeftijdsgroep. Verder hebben alleen meerderjarige bol-studenten recht op basisbeurs, aanvullende beurs en de lening. Voor studenten die daar geen recht op hebben is 'n.v.t.' opgenomen in de tabel.

<sup>14</sup> Dit betreft alleen de directe bijdrage van ouders. De indirecte ouderbijdrage – als ouders uitgaven (deels) voor hun rekening nemen – is hier niet in meegenomen.

<sup>15</sup> Voor bbl-studenten gaat het om inkomsten uit een leerwerkbaan en/of bijbaan.

|                      |       |       |       |       |         |         |
|----------------------|-------|-------|-------|-------|---------|---------|
|                      |       |       |       |       |         |         |
| <b>Uitgaven</b>      |       |       |       |       |         |         |
| Totale uitgaven      | € 376 | € 557 | € 665 | € 993 | € 1.106 | € 1.597 |
|                      |       |       |       |       |         |         |
| <b>Rondkomen</b>     |       |       |       |       |         |         |
| - (Heel) moeilijk    | 6%    | -     | 14%   | -     | 16%     | -       |
| - Neutraal           | 37%   | -     | 40%   | -     | 58%     | -       |
| - (Heel) gemakkelijk | 57%   | -     | 46%   | -     | 26%     | -       |
|                      |       |       |       |       |         |         |
| <b>Sparen</b>        | 90%   | 95%   | 94%   | 98%   | 86%     | 91%     |
|                      | € 167 | € 562 | € 221 | € 617 | € 183   | € 490   |

Onze referentie  
54931606

### 3. Voortgezet onderwijs

De Onderwijsraad pleit voor een limiet op de vrijwillige ouderbijdrage, en adviseert om de betaling hiervan anoniem via een bovenschools fonds te organiseren in plaats van via individuele ouderbijdrages. Zo zou de ouderbijdrage echt vrijwillig worden, en zou er meer financiële gelijkheid ontstaan tussen scholen. Dit kabinet kiest vanwege de focus en bijbehorende kosten niet voor het afschaffen of limiteren van de ouderbijdrage.<sup>16</sup> De ouderbijdrage is op dit moment al vrijwillig en het is belangrijk dat scholen dit ook uitstralen. De inspectie houdt daar ook toezicht op, bijvoorbeeld als zij signalen ontvangt dat een school hier niet duidelijk over communiceert. Om zicht te houden welke aanvullende kosten het voortgezet onderwijs met zich meebrengt monitoren we de schoolkosten in het funderend onderwijs om het jaar. Eind 2025 wordt de volgende Schoolkostenmonitor opgeleverd. Dit ontvangt u begin 2026.

Daarnaast pleit de Raad ervoor dat vo-scholen de kwaliteit van het onderwijs bewaken voor deze groep jongeren, en dat zij de ondersteuning aan deze groep versterken. De Onderwijsraad pleit ervoor dat scholen zorgen voor een volledig onderwijsaanbod voor alle leerlingen (met bijvoorbeeld ook voldoende aandacht voor creatieve vakken) en dat zij een positief schoolklimaat creëren met hoge verwachtingen. Ook geeft de Onderwijsraad aan dat het belangrijk is dat leraren en schoolleiders signalen van armoede leren herkennen en weten hoe ze daarmee om moeten gaan. Ten slotte noemt de Raad dat extra activiteiten bijdragen aan het welzijn en de algemene ontwikkeling van jongeren in armoede, en dat materiele ondersteuning hen helpt om volwaardig aan onderwijs deel te kunnen nemen.

We steunen dit pleidooi van de Onderwijsraad aan de scholen, en bekijken samen met de VO-raad hoe we scholen hierbij kunnen helpen. Zo zullen we de handreiking 'Omgaan met armoede op scholen' opnieuw onder de aandacht brengen van alle scholen, en organiseert de VO-raad een webinar over armoede op scholen, waarin onder andere het Nederlands Jeugd Instituut aan bod komt. Daarnaast zijn er structurele middelen beschikbaar om extra ondersteuning te bieden aan jongeren in armoede door middel van de programma's School en Omgeving, Schoolmaaltijden en Brugfunctionaris.

In 2025 bereiken we met School en Omgeving bijna 1.200, voor Schoolmaaltijden bijna 2.400 scholen en met de Brugfunctionaris 1.100 scholen.

<sup>16</sup> Kamerbrief Onderzoek juridische haalbaarheid toekomstscenario's vrijwillige ouderbijdrage, 10 september 2024, Kamerstuk 36410-VIII, nr. 144

Ook ondersteunt de Gelijke Kansen Alliantie scholen en gemeenten bij het vergroten van onderwijskansen. Op veel plekken is daarbij aandacht voor het tegengaan van de effecten van het opgroeien met armoede in het onderwijs. Zo starten er leernetwerken voor wethouders, schoolleiders en gemeenteambtenaren gericht op het thema 'Investeren in de omgeving van het kind', en zijn er met 105 gemeenten nieuwe afspraken gemaakt over de gezamenlijke inzet op kansengelijkheid. Dit schooljaar zijn er ook vier nieuwe 'landelijke agenda's' gestart, een vorm van bovenschoolse samenwerkingen waarin scholen een interventie implementeren, kennis ontwikkelen en de effectiviteit in beeld brengen. Eén van deze agenda's gaat over het lesgeven vanuit hoge verwachtingen, de andere is gericht op de aanpak van de Familieschool, waarin de aanpak van armoede in het gezin een grote rol speelt. In dit kader worden er meerdere bijeenkomsten georganiseerd die bedoeld zijn om onderwijsprofessionals te helpen met kennis en ervaring hierover.

**Onze referentie**  
54931606

De Onderwijsraad roept schoolbesturen daarnaast op om leraren eerlijk te verdelen over scholen. Het eerlijk verdelen van leraren is een ingewikkelde opdracht omdat leraren vanzelfsprekend zelf kunnen kiezen waar zij willen werken. Desondanks kunnen schoolbesturen regionaal samenwerken in de onderwijsregio's en zorgen voor goed personeelsbeleid en voor goede begeleiding en ontwikkelmogelijkheden van (startende) leraren. Landelijk dragen we hier bijvoorbeeld ook aan bij met de arbeidsmarkttoelage voor scholen met relatief veel leerlingen in kwetsbare positie.

In het kader van voldoende structurele middelen voor deze doelgroep, pleit de Onderwijsraad voor verhoging van het onderwijskansenbudget in het vo en voor het omzetten van tijdelijke en versnipperde subsidieregelingen in structurele financiering. Naar aanleiding van uw oproep om de bezuiniging op de onderwijskansenregeling te heroverwegen is de onderwijskansenregeling behouden. De regeling wordt structureel ongewijzigd voortgezet. Het kabinet heeft geen budgettaire ruimte voor verhoging van het onderwijskansenbudget.

Het kabinet zet wel belangrijke stappen in het omzetten van subsidieregelingen naar structurele financiering. Vanaf 2029 zullen de programma's School en Omgeving, Brugfunctionaris en Schoolmaaltijden via één aanvullende bekostigingsregeling gefinancierd worden, zodat de scholen met leerlingen die dit het hardste nodig hebben, structureel aanvullend aanbod en ondersteuning kunnen bieden. Bij de vormgeving hiervan wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om de armoedefinitie van het CBS te gebruiken bij de verdeling van de middelen.

Ten slotte roept de Onderwijsraad gemeenten op om hun coördinerende en initiërende verantwoordelijkheid te pakken in het lokale armoedebestrijd, en het vo en mbo structureel te betrekken bij lokale educatieve overleggen. Het kabinet onderschrijft het belang van een sterke samenwerking tussen scholen en gemeenten. Leraren zien het in de klas als kinderen opgroeien in armoede, maar scholen zijn niet eerstverantwoordelijk om armoedeproblemen op te lossen. Door een sterke samenwerking tussen scholen, gemeenten, welzijnsorganisaties, lokale wijkteams e.d. kunnen deze problemen wel op of verbonden met school aangepakt worden. We zien de lokale en regionale educatieve agenda's ook als een belangrijk instrument om deze samenwerking te coördineren en te borgen. We bekijken samen met de VNG, de sectorraden en de Inspectie van het Onderwijs hoe we deze lokale en regionale overleggen kunnen versterken.

Tot slot



Tot slot spreken wij onze waardering uit voor het feit dat de Onderwijsraad in dit advies nadrukkelijk aandacht vraagt voor leerlingen en studenten in een kwetsbare financiële positie. Jongeren in zowel het vo als het mbo verdienen gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen, ongeacht hun financiële situatie. Dat is in het belang van henzelf én van de samenleving als geheel.

**Onze referentie**  
54931606

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gouke Moes

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Koen Becking